

Szakáli István Loránd megnyitja a kassai hungarikumkiállítást.

Az első Kárpát-medencén kívüli magyar értéktár Prágában jön létre

Várom, hogy az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság javasolja a tordai országgyűlés szellemiségét, vallásszabadságról szóló határozatait a hungarikumok közé, mert ez a döntés megerősíthet bennünket egy olyan időszakban, amikor az ország újabb komoly kihívásokkal néz szembe- közölte szerkesztőségünkkel Szakáli István Loránd, a Földművelésügyi Minisztérium agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős helyettes államtitkára.

Miért éppen Kassán – ahol kevés magyar él – nyitották meg a Magyar Jelenlét Házát?

– A kérdés megválaszolása nem az én kompetenciám, mert a kassai Magyar Jelenlét Háza létrehozását egy felvidéki polgári társulás kezdeményezte, amihez a kormány részéről a Miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkársága nyújtott támogatást a Bethlen Gábor Alapon keresztül. A Földművelésügyi Minisztériumot arra kérték a Magyar Jelenlét Házának kezdeményezői, illetve a projektért felelős felvidéki szervezet, hogy segítsünk nekik abban – s ennek nagyon szívesen eleget tettünk – , hogy az ünnepélyes átadásra rendezzünk be számukra egy hungarikum kiállítást. Személyesen vettem rész az átadáson, s megnyitottam az intézmény első emeletén megtekinthető fotókiállítást, mely a hungarikumokat mutatja be. Tárcánk ezzel járult hozzá a projekt sikeréhez. Nagyon örülök annak, hogy Márai szülővárosában, egy magyar hagyományokkal, történelmi múlttal rendelkező településen kapott olyan otthont a helyi magyarság, mely helyet adhat rendezvényeiknek, találkozóiknak, ünnepeiknek. Beszédemben annak a reményemnek is hangot adtam, hogy évtizedek múlva nem csupán ez a ház fog emlékeztetni Kassán a magyar jelenlétre, hanem ott akkor is lesz virágzó magyar élet és mögötte erős magyar közösség.

Olvasóink kérdését tolmácsolom: erdélyi termék, kulturális érték, tájegység is lehet hungarikum?

– Erre a felvetésre már határozott igennel válaszolok. Egyik kifejezetten határon túli, magyar térséghez, és éppen Erdélyhez kapcsolódó érték került be a Hungarikumok Gyűjteményébe. Kora nyáron döntött a Hungarikum Bizottság arról, hogy Torockó épített öröksége is hungarikummá váljon. Torockó olyan település, amely szervesen kapcsolódik a magyar építészeti hagyományokhoz, történelmünkhöz. Ráadásul magyar szempontból hangsúlyosan szórvány vidéken továbbra is magyar többséggel rendelkezik. Hála a Jóistennek és néhány lelkes embernek, a hagyományos településszerkezetet sikerült megőrizni. Azt várjuk ettől a hungarikumelismeréstől, hogy nagyobb figyelem irányul Torockóra, ami még több látogatót vonz majd, amelynek köszönhetően újabb munkahelyek jönnek létre.

Erdélyben például miért szükséges valamelyik ottani magyar politikai alakulat támogatása ahhoz, hogy „felvegyenek” egy értéket a magyar értéktárba?

– A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvényt 2012 áprilisában fogadta el az Országgyűlés. Már ez a jogszabály is foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy mivel nemzeti törvényről van szó, hogyan kellene a határon túli magyarságot bevonni abba az össznemzeti mozgalomba, melynek fő célja értékeink feltérképezése. 2014 végén azt tapasztaltuk, hogy míg az ország határain belül a törvény által sikerült sok közösséget elérni; sorra jöttek létre a települési-, megyei-, tájegységi értéktárak, melyekbe több nemzeti érték került be, és a

hungarikumok száma is gyarapodott – természetesen nem az a célunk, hogy rengeteg hungarikum legyen, mert amiből nagyon sok van, az az érték rovására megy –, addig a határon túli magyarokat nem tudtuk eredményesen megszólítani. Éppen ezért 2015-ben módosítottuk a törvényt, amelynek egyik legfontosabb változása, hogy másként kell a határon túli magyarságot szövetségessé tenni, és meggyőzni őket arról, hogy vegyenek részt ebben az össznemzeti mozgalomban. Ekkor tette lehetővé a törvény, hogy határon túl is létrehozzák a magyarországi rendszernek megfelelően a települési-, tájegységi, megyei értéktárakat is. A módosítás szerint minden határon túli magyar nemzetrészt létrehozhatja a saját nemzetrészt értéktárát. Tapasztalataink szerint a mozgalom ezzel a módosítással már számukra is vonzó lett. Az elmúlt időszakban egyre több határon túli közösség csatlakozott a Kárpát-medencei hungarikummozgalomhoz. Majd 100 települési értéktár jött létre a határon túl is több száz értékkel, s minden nemzetrészt létrehozta a saját nemzetrészt-értéktárát. Nem kerülöm meg a kérdésére – hogy miért kellett ezt a folyamatot az ottani magyar érdekvédelmi szervezetekhez kötni – a választ, de előbb pontosítok. Nem ahhoz kell egy határon túli magyar érdekvédelmi szervezet támogatása, hogy egy helyi érték bekerüljön az ottani értéktárba. Hanem a Magyar Állandó Értekezlet munkájában részt vevő szervezet támogatásához van kötve a külhoni értéktárak létrehozatala. A törvényt idézve: „a MÁÉRT-en részt vevő külhoni szervezet vagy szervezetek a saját országuk vonatkozásában Külhoni Nemzetrészt Értéktár Bizottságot hozhatnak létre, amely szervezheti az országhatáron túl fellelhető nemzeti értékek azonosítását, dönthet a külhoni nemzetrészt értéktárba bekerülő nemzeti értékről, létrehozhatja a külhoni nemzetrészt értéktárát és megküldheti azt a Hungarikum Bizottságnak.” Ez azért fontos, mert Magyarországon az önkormányzatok vagy az általuk megbízott civil szervezetek hozzák létre az értéktárakat. A határon túli önkormányzatok vezetésétől, ismerve az ottani etnikai viszonyokat, viszont nem várhatjuk el a magyar szempontok érvényesítését. Nagyvárad vagy a beszélgetésünk elején említett Kassa számunkra fontos városok, a magyar történelem részét képező települések, de ma már kisebbségben él ott a magyarság, így az önkormányzat sem magyar vezetésű. Ezért arra jutottunk, hogy ott úgy hozhat létre értéktárát egy-egy helyi magyar közösség, ha ebben a tervében támogatja azt valamelyik, a magyar kormány hivatalos partnereként működő, tehát a MÁÉRT munkájában részt vevő helyi magyar szervezet. A jogszabályalkotó ebben látja annak garanciáját, hogy etnikai alapon ne lehessen visszaélni a törvény adta lehetőséggel.

Új hír, hogy a tordai országgyűlés európai léptékű vívmányát az unitárius egyház javasolta felvételre az Erdélyi Magyar Értéktárba. Mostantól hivatalosan is erdélyi magyar értéknek – azaz transzszilvanikumnak számít – a vallásszabadság. Ez mekkora előrelépés?

– Örömmel fogadtam az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság döntését, mert az 1568-as tordai országgyűlés határozata Európában elsőként mondta ki a vallásszabadságot az adott területen. A magyarok, a székelyek és a szászok bölcsességére mutat, hogy olyan korban hozták meg a határozatot, mikor a keresztények között a vallásos türelem kérdése ismeretlen fogalom volt, például Franciaországban hugenották és katolikusok gyilkolták egymást, gondoljunk csak Szent Bertalan éjszakájának nevezett eseményre. Magyarország és azon belül Erdély ezen a területen messze megelőzte Európa fejlettebbnek mondott, gondolt részeit. Sok esetben európaibbak tudtunk lenni az európaiaknál. A vallásszabadság valóban olyan érték, amire a magyarság méltán lehet büszke. Várom, hogy az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság javasolja a tordai országgyűlés szellemiségét, határozatait a hungarikumok közé, mert ez a döntés megerősít bennünket egy olyan időszakban, amikor nemzetünk újabb komoly kihívások előtt áll.

Két évvel ezelőtt 106 külhoni értéket regisztráltak, ebből mintegy 70 a Délvidékről származott, és csak 5 Erdélyből. Azóta változott a helyzet?

– Az ön által említett adatok a módosított törvény elfogadása előttiék. 2015 előtt nem léteztek külön határon túli magyar értéktárak, hanem egy közös nagy külhoni magyar értéktár volt, melybe minden határon túli érték bekerülhetett. Az sem volt jó megoldás, hogy ennek az értéktárnak a bizottsági szerepét a MÁÉRT gazdasági szakbizottságára bízta, ami évente egyszer, legfeljebb kétszer ülésezik, s akkor is főleg gazdasági és önkormányzati jellegű kérdéseket tárgyal meg. Így ennek a bizottságnak alig maradt ideje értéktár-bizottsági feladatainak ellátására. Ebből adódott az a furcsa helyzet, hogy csak 5 külhoni értéket regisztráltak Erdélyből, ami nem tükrözte a realitásokat. Tehát ezt a működésképtelen rendszert alakítottuk át két évvel ezelőtt, s azóta a határon túli értéktárak sokkal professzionálisabban végzik munkájukat. Most azon is dolgozunk, hogy lépjük túl a Kárpát-medence határait, és megszólítsuk a diaszpórában élő magyarság képviselőit is és kérjük meg őket, hogy csatlakozzanak ehhez az össznemzeti mozgalomhoz. Reményeink szerint, az első Kárpát-medencén kívüli magyar értéktár december elején Prágában alakul meg.

Nemzeti kincseink védelme

Írta: Medveczky Attila

2017. december 12. kedd, 19:48 -

Medveczky Attila